

[Ømann.]

indrette sig på leverancer over en årrække, så generalomkostningerne kan fordeles, så afskrivningerne kan fordeles over den størst mulige produktion. Dette er nøglen til industrialisering, og det er nøglen til billig-gørelse af vort byggeri i det hele taget, også boligbyggeriet.

Jeg har tidligere anført disse tanker her i tinget, bl. a. under finanslovdebatter, og socialistisk folkeparti har i 1968 fremlagt en skitse om iværksættelse af en statslig byggeproduktion i stor stil, med udgangspunkt i at det offentlige er landets største bygherre, og at behovet kan fastlægges for en lang periode, så at planlægning, standardisering og stordriftsfordele kan udnyttes.

I Politiken for den 12. november har direktøren for statens byggeforskningsinstitut, arkitekt Philip Arctander, kritiseret — som jeg har læst det — ret kraftigt de her fremlagte tanker om statens byggeri. Han skriver bl. a.:

„Det må være den centrale byggeledelses opgave at gå over til at betragte hele det offentlige byggeforsyning som én opgave, og på langt sigt, i stedet for som en endeløs række af individuelle byggeprojekter. Det er en dyr illusion, at hvert enkelt nyt gymnasium, hospital, plejehjem eller ministerium er et nyt problem, der kræver et helt nyt program, nyt byggeudvalg osv. Samfundet har brug for at få produceret nogle hundrede tusinde kvadratmeter bygningsareal hvert eneste år. Det er en så anselig produktionsopgave, at den må kunne organiseres som en løbende produktion, med stadig mere rationelle produktionsmetoder, og stadig bedre kvaliteter, til stadig — relativt — billigere priser.“

Han stiller spørgsmålet:

„Skal statens byggeri nu smårationeres, eller kan det blive banebrydende for en virkelig industriel tilrettelægning af hele byggeriet?“

Det er tanker, som meget langt går langs med mine tanker i denne sag. Det er muligt, at regeringen ved sin løsning har opfyldt visse liberale ideologier i retning af, at både Pedersen og Hansen skal da have lov til at bygge for det offentlige. Regeringen synes i denne forbindelse ganske at have

overset, hvad statsordrer har betydet for udviklingen af f. eks. den amerikanske industri. Jeg tror, at regeringen måske har gjort Håndværksrådet tilfreds, men har svigtet erhvervslivet og byggeindustrien i videre forstand og dermed samfundet og fremtiden ved det forslag, der her er lagt frem.

Boligministeren (Hastrup): Jeg vil gerne takke ordførerne for en alt taget i betragtning forholdsvis velvillig modtagelse af den redegørelse, jeg fremsatte her i tinget forleden dag, idet jeg, for så vidt angår det sidste indlæg, naturligvis må tage et forbehold, men jeg håber, jeg kan gøre nogle bemærkninger, som bevirker, at hr. Ømann ikke føler, at afstanden imellem de synspunkter, han har gjort gældende her i dag, og de synspunkter, som jeg går ind for, er så stor, som hans indlæg rent umiddelbart kunne efterlade formodning om.

Hr. Ivar Nørgaard omtalte det forhold, at statsministeren i sin redegørelse den 8. maj her i tinget havde antydnet eller nævnt, at man måske var gået for langt med hensyn til centraliseringen af lokale-administrationen, og at man burde overveje dette i forbindelse med de undersøgelser, der skulle finde sted på grundlag af de erfaringer, vi indvandt ved den sag, der gav anledning til debatten.

Når man læser betænkningen igennem, vil man se, at statsministerens synspunkter havde dækning, i hvert fald i vid udstrækning, hos boligministeriets embedsmænd. Men administrationsrådet nåede under overvejelserne til en anden opfattelse. De var imod et system med udlægning af bevilingsansvaret til de enkelte styrelser. De mente, at en centraliseret lokale-administration sikrede den mest sagkyndige behandling af spørgsmålet om fremskaffelse, drift og vedligeholdelse af kontorlokaler til staten. En centralisering af lokale-administrationen ville, fremgår det også af administrationsrådets bedømmelse, muligvis betyde visse driftsøkonomiske fordele ved samlede dispositioner vedrørende leje, indkøb m. v., og man ville efter administrationsrådets opfattelse også opnå den mest fleksible udnyttelse af de lokaler, der er til rådighed, og det bedste grundlag for gennemførelsen af en standardkontrol.

Jeg som minister stod altså her over for